

Etusivu>Kanteen nostaminen>Missä ja miten?>**Menettelyn kustannukset**

Menettelyn kustannukset

Itävalta

Tällä sivulla annetaan tietoja oikeudenkäyntikuluista Itävallassa.

Oikeusalan ammattilaisten palkkioiden sääntely

Asianajat

Itävallan **asianajotoimintaa koskevassa laissa** (*Rechtsanwaltsordnung*) säädetään, että asiakas ja asianajaja voivat periaatteessa **sopia vapaasti** palkkioista, jotka asianajaja saa toimittamistaan palveluista.

Palkkiot voivat olla **tuntiperusteisia** tai kiinteämääräisiä palkkioita. Kiinteämääräisen palkkion yhteydessä yksittäisistä suorituksista ja työhön kuluva ajasta ei laskuteta. Jos palkkiosta ei ole tehty nimenomaista sopimusta, oletuksena on, että on sovittu kohtuullisesta palkkiosta.

Siviiliprosessilaissa (*Zivilprozessordnung*, ZPO) ja asianajajien palkkioita koskevassa laissa säädetään, että tuomioistuimen on **riitaoikeudenkäynneissä** määritettävä se osuus kuluista, joka hävinneen osapuolen on korvattava toiselle osapuolelle. Maksun määrittäminen perustuu riita-asian kohteen arvoon ja työn luonteeseen sekä työhön kuluneeseen aikaan.

Rikosoikeudenkäynneissä jokainen henkilö (vastaaja, siviilikanteen nostaja tai rikosoikeudellisessa menettelyssä siviilikannetta ajava uhri), joka on palkannut itselleen asianajajan, vastaa lähtökohtaisesti itse aiheutuneista kuluista. Näin on myös silloin, kun viran puolesta on nimitetty puolustaja, elleivät oikeusavun myöntämisen edellytykset täyty. Kulujen suuruus määräytyy asiaa käsittelevän tuomioistuimen tyyppin ja kokoonpanon mukaan (esimerkiksi piirituomioistuin eli *Bezirksgericht* tai osavaltion tuomioistuin eli *Landesgericht*-tuomioistuin yhden tuomarin kokoonpano, lautamieskokoonpano eli *Schöffengericht* tai valamiehistökokoonpano eli *Geschworenengericht*).

Ulosottomiehet

Täytäntöönpanolain (*Exekutionsordnung*, EO) kuudennessa osassa (454 § ja sitä seuraavat §:t) säädetään korvauksista, joita ulosottomiehet saavat työstään. Laissa säädetään myös **ulosottomaksusta** (*Vollzugsgebühr*), joka täytäntöönpanoa hakevan velkojan on suoritettava, kun hän jättää ulosottohakemuksen. Velkojan on lisäksi suoritettava **oikeudenkäyntimaksuja koskevan lain** (*Gerichtsgebührengesetz*, GGG) mukainen **kiinteä maksu** (*Pauschalgebühr*).

Ulosottomaksu (**ulosottomaksuja koskevan lain 455 §**) kuuluu ulosottomenettelyn kuluihin. Velkojan pyynnöstä tuomioistuin voi määrätä kuluja koskevassa päätöksessä ulosottomaksun velallisen maksettavaksi.

Ulosottomiehellä on oikeus korvaukseen myös maksujen vastaanottamisesta. Korvaus voidaan vähentää vastaanotetusta summasta (**täytäntöönpanolain 457 § ja 462 §**).

Kulut

Kulut riitaoikeudenkäynneissä

Asianosaisten kulut riitaoikeudenkäynneissä

Tuomioistuinten palvelujen käyttämisestä maksettavat maksut ovat joko **ennalta määrättyjä maksuja** (kiinteitä summia) tai ne määritetään tiettyinä **prosenttiosuuksina** määräytymisperusteesta. Niiden suuruus riippuu asian luonteesta, riita-asian kohteen arvosta (vaateen rahallisesta arvosta) sekä osapuolten lukumäärästä. Jos osapuolia on useampi kuin kaksi, oikeudenkäyntimaksuja koskevan lain 19a §:n mukaan maksua voidaan korottaa (10–50 %).

Missä riitaoikeudenkäynnin vaiheessa kulut maksetaan?

Kun on kyse **riitaoikeudenkäynnistä ensimmäisessä oikeusasteessa**, kiinteä maksu maksetaan samalla, kun toimitetaan asiakirja, jolla oikeudenkäynti pannaan vireille. Maksu on **kertaluonteinen** – riippumatta menettelyn kulusta tuossa oikeusasteessa – vaikka haastehakemukseen sisältyisi useampia kuin yksi vaade ja se koskisi useampaa kuin yhtä henkilöä. Maksu kattaa koko oikeudenkäynnin kulut ensimmäisessä oikeusasteessa. Esitettyjen vaatimusten korottamisesta oikeudenkäynnin aikana saattaa aiheutua lisämaksuja. Ne on maksettava oikeudenkäyntiasiakirjojen esittämisen yhteydessä. Jos esitettyä vaatimusta korotetaan suullisen käsittelyn aikana, maksut lankeavat maksettaviksi, kun korotus kirjataan pöytäkirjaan. **Toisessa ja kolmannessa oikeusasteessa** maksut on suoritettava **valituksen toimittamisen yhteydessä** (oikeudenkäyntimaksuja koskevan lain 2 §:n 1 momentti). Poikkeuksena ovat joissakin tapauksissa muut kuin riitaoikeudenkäynnit, joissa peritään vaademaksun sijasta **päätös maksu**.

Kulut rikosoikeudenkäynneissä

Asianosaisten kulut rikosoikeudenkäynneissä

Rikosoikeudenkäynneissä ei lähtökohtaisesti makseta oikeudenkäyntimaksuja. Vain siviilikanteen nostamisen yhteydessä peritään kirjaamismaksu, kun siviilikanteen nostaja panee rikosoikeudenkäynnin vireille tai pitää sen voimassa taikka hakee tuomioon muutosta tai vaatii sen mitättömäksi julistamista.

Missä rikosoikeudenkäynnin vaiheessa kulut maksetaan?

Kiinteät maksut suoritetaan samalla, kun toimitetaan asiakirjat, joista maksuja peritään.

Kulut perustuslakituomioistuimen oikeudenkäynneissä

Asianosaisten kulut perustuslakituomioistuimen oikeudenkäynneissä

Tuomioistuimelle maksettava maksu on perustuslakituomioistuinta koskevan lain (*Verfassungsgerichtshofgesetz*, VfGG) 17a §:n 1 momentin mukaan 240 euroa.

Missä perustuslakituomioistuimen oikeudenkäynnin vaiheessa kulut maksetaan?

Kiinteät kulut maksetaan oikeudenkäynnin alussa.

Asianajajien ja oikeudellisten avustajien tiedotusvelvollisuudet

Asianosaisten oikeudet ja velvollisuudet

Asianajajalla on yleisesti ottaen **velvollisuus** ilmoittaa asiakkaalleen, miten palkkiot lasketaan sekä mihin kuluihin asiakkaan on varauduttava. Asianajajan ammatin harjoittamista koskevien ohjeiden (*Richtlinien für die Ausübung des Rechtsanwaltsberufes*, RL-BA, 2015) 15 §:n 2 momentissa suositellaan, että kun asianajaja ottaa vastaan uuden toimeksiannon, hänen pitäisi ilmoittaa asiakkaalleen, millä perusteella palkkio määräytyy ja onko hänellä oikeus

ennakkomaksuun. Jos ei ole sovittu kiinteästä palkkiosta, asiakkaalla on oikeus pyytää kohtuullisin väliajoin välitilitys tai selvitys toimitetuista palveluista tai käytetystä ajasta (kun on sovittu aikaan perustuvasta palkkiosta). Laskutuksen aloittamisesta ja laskutustiheydestä olisi siis sovittava siinä vaiheessa, kun asianajaja palkataan.

Kulujen määräytymisperusteet

Missä on tietoja kulujen määräytymisperusteista Itävallassa?

Oikeussääntöjä, jotka koskevat oikeudenkäyntikulujen korvaamista riita-asioihin (kauppaoikeudelliset asiat mukaan lukien) liittyvissä oikeudenkäynneissä, on siviiliprosessilain (*Zivilprozessordnung*, ZPO) 40–55 §:ssä. Hakemuslainkäyttöasioissa noudatettavissa menettelyissä (esimerkiksi perheoikeuden alaan kuuluvissa menettelyissä, erityisesti kun on kyse sopimusavioeroista taikka huoltajuus-, tapaamisoikeus- tai elatusapukiistoista) sovelletaan erillisiä kulkorvaussääntöjä. Niitä koskevista yleisistä säännöksistä säädetään **hakemuslainkäyttöä koskevan lain** (*Außerstreitgesetz*, AußStrG) 78 §:ssä.

Poikkeuksia näistä yleisistä säännöistä sovelletaan muun muassa menettelyihin, jotka koskevat huoltajuus- ja tapaamisoikeuskiistoja sekä alaikäisiin lapsiin liittyviä elatusvaateita. **Rikosoikeudenkäyntien** kuluista säädetään **rikosprosessilain** (*Strafprozeßordnung*, StPO) 380–395 §:ssä. Oikeudenkäyntimaksuista (kiinteistä maksuista) säädetään oikeudenkäyntimaksuja koskevassa laissa (*Gerichtsgebührengesetz*).

Itävallan asianajajaliiton (*Österreichischer Rechtsanwaltskammertag*) verkkosivustolla on **tiedote** asianajajien palkkioista. Yleistä tietoa on saatavilla myös virastojen yhteisellä alustalla **oesterreich.gv.at**: Leben Themen > Dokumente und Recht > Zivilrecht > Zivilverfahren (Aiheet > Asiakirjat ja oikeusasiat > Yksityisoikeus > Yksityisoikeudelliset menettelyt).

Verkkosivustolla **oesterreich.gv.at** on yleistä tietoa oikeudenkäyntimaksuista. Lakitekstit (oikeudenkäyntimaksuja koskeva laki ja korvaustaksat) ovat saatavilla maksutta Itävallan liittokanslerinviraston verkkosivustolla olevan linkin **liittovaltion oikeustietojärjestelmä** kautta.

Millä kielellä tiedot kulujen määräytymisperusteista Itävallassa on annettu?

Kulujen määräytymisperusteita koskevat tiedot ovat saksankielisiä.

Mistä löydän tietoa väliliesmenettelyistä/sovittelusta?

Oikeusministeriön ylläpitämä luettelo sovittelijoista on saatavilla sovittelua koskevalla **verkkosivustolla**.

Oikeudenmukaisen tilanteen palauttamiseen tähtäävää oikeutta ja erityisesti syytetyn ja uhrin välistä sovittelua koskevia tietoja on verkkosivustolla **NEUSTART** (myös englanniksi).

Mistä löydän lisätietoa kuluista?

Tietoa menettelykuluista verkossa

Itävallan tuomioistuinjärjestelmää, oikeudenkäyntikuluja ja oikeusministeriötä koskevaa yleistä tietoa on saatavilla **Itävallan oikeuslaitoksen** verkkosivustolla sekä sivustolla **oesterreich.gv.at**, joka tarjoaa tietoa helposti ymmärrettävässä muodossa.

Itävallan oikeustietojärjestelmän verkkosivustolla on seuraavien lakien **tekstit** [ÖS1]:

oikeudenkäyntimaksuja koskeva laki (*Gerichtsgebührengesetz*, GGG)

palkkioiden määräytymistä koskeva laki (*Gebührenanspruchsgesetz*, GebAG)

asianajotoimintaa koskeva laki (*Rechtsanwaltsordnung*, RAO)

asianajajien palkkioita koskeva laki (*Rechtsanwaltstarifgesetz*, RATG).

Yleisten palkkioperusteiden (*Allgemeine Honorar-Kriterien*, AHK) teksti on saatavilla **Itävallan asianajajaliiton** verkkosivustolla.

Mistä löydän tietoa menettelyjen keskimääräisestä kestosta?

Tällaisia tietoja voi pyytää Itävallan liittovaltion oikeusministeriöltä.

Mistä löydän tietoa tietyn menettelyn keskimääräisistä kokonaiskustannuksista?

Kustakin menettelytyypistä perittävät oikeudenkäyntimaksut on määritelty ennalta (**oikeudenkäyntimaksuja koskevassa laissa**). Ne voivat muuttua, jos vaatimuksen arvo nousee tai laskee. Tuomioistuin määrää kuluja koskevassa päätöksessä kulut, jotka hävinneen osapuolen on maksettava voittaneelle osapuolelle riitaoikeudenkäynneissä (asianajajien palkkiot, asiantuntijoiden palkkiot, tulkkaus- ja käännöskulut). Tuomioistuimen päätös perustuu (asianajajien palkkioiden osalta) **asianajajien palkkioita koskevaan lakiin** (*Rechtsanwaltstarifgesetz*) ja (asiantuntijoiden, tulkkien ja kääntäjien palkkioiden osalta) **palkkioiden määräytymistä koskevaan lakiin** (*Gebührenanspruchsgesetz*). Nämä kulut määräytyvät pääosin aiheutuneiden kustannusten ja käytetyn ajan mukaan. Tarkkaa summaa ei sen vuoksi voida arvioida ennakolta. Asianajaja ja asiakas voivat periaatteessa sopia vapaasti asiakkaan asianajajalle maksamasta palkkiosta.

Arvonlisävero

Missä on tietoa arvonlisäverosta? Mikä on arvonlisäveroprosentti?

Asianajajien palveluista kannetaan **arvonlisäveroa**, jonka suuruus Itävallassa on **20 prosenttia**. Muiden kulujen tavoin myös arvonlisävero on maksettava asianajajalle erikseen, kuten **asianajajien palkkioita koskevan lain 16 §:ssä** ja **yleisten palkkioperusteiden 17 §:ssä** säädetään. Arvonlisävero ei sisälly asianajajien palkkioita koskevan lain ja yleisten palkkioperusteiden mukaisiin korvaustaksoihin.

Oikeusapu

Riita-asioissa sovellettavat tulorajat

Oikeus oikeusavun (*Verfahrenshilfe*) saamiseen **ei perustu lakisääteisiin tulorajoihin**. Riitaoikeudenkäynneissä (ja kauppaoikeudellisissa asioissa) annettavaan oikeusapuun sovelletaan **Itävallan siviiliprosessilakia**. Hakemuslainkäyttömenettelyihin sovelletaan siviiliprosessilain säännöksiä soveltuvin osin. Päätöksen oikeusavun myöntämisestä tekee asiaa **ensimmäisenä oikeusasteena** käsittelevä tuomioistuin.

Edellytyksenä on lisäksi, ettei aiottua menettelyä tai puolustusta aiota toteuttaa ilmiselvästi kiusantekomielessä eikä se ole selkeästi perusteeton.

Tuomioistuin päättää tapauskohtaisesti, mitkä jäljempänä luetelluista eduista myönnetään.

Itävallassa oikeusapuun voivat kuulua seuraavat edut:

välilaikainen vapautus oikeudenkäyntimaksuista, todistajien ja asiantuntijoiden sekä tulkkien ja kääntäjien palkkioista, mahdollisesti vaadittavien julkisten tiedotteiden kuluista, edunvalvojan kuluista sekä oikeuden nimittämälle lakisääteiselle edustajalle tai asianajajalle aiheutuneiden kulujen korvaamisesta **asianajajan tarjoamat palvelut**.

Oikeusapua saanutta osapuolta voidaan vaatia **kolmen vuoden kuluessa** menettelyn päättymisestä **maksamaan myönnettyjä etuja takaisin** osittain tai kokonaan, jos kyseisen osapuolen taloudellinen tilanne muuttuu siten, että tämä pystyy huolehtimaan maksuista ilman että hänen perustoimeentulonsa vaarantuu.

Vastaajiin ja rikoksen uhriin sovellettavat tulorajat rikosasioissa

Päätös vastaajan tai rikoksen uhrin tai siviilikanteen nostajan oikeusapukelpoisuudesta **ei perustu tiettyyn tulorajaan**. Päätöstä ohjaavia kriteerejä ovat: toimeentulo vähimmäisrajan yläpuolella ja kohtuullisen toimeentulotason alapuolelle joutuminen. Vähimmäistoimeentulo arvioidaan säännöllisesti uudelleen ja sen ajantasainen taso julkaistaan **Itävallan oikeuslaitoksen** verkkosivustolla.

Uhreille myönnettävää oikeusapua koskevat ehdot

Ellei siviilikanteen nostajalla ole oikeutta rikosprosessilain 66b §§:ssä tarkoitettuun oikeudelliseen neuvontaan ja tukeen (*Prozessbegleitung*), hän voi saada oikeusapua, jos oikeudellinen edustus ei ole järjestettävissä ilman vähimmäistoimeentulon vaarantumista (katso toimeentuloa koskevat selitykset edellä), ja edustajan käyttäminen on **oikeudenkäytön etujen mukaista** ja edistää erityisesti saatavien asianmukaista perintää, jonka avulla vältetään myöhemmät riitaoikeudenkäynnit.

Vastaaajille myönnettävää oikeusapua koskevat ehdot

Myönnettävän oikeusavun edellytyksenä on **taloudellista tilannetta koskevien ehtojen** täyttymisen lisäksi, että oikeusapu on **oikeudenkäytön ja asianmukaisen puolustuksen etujen mukaista**.

Puolustajan myöntäminen vastaajalle on oikeudenkäytön etujen mukaista ainakin,

silloin, kun kyseessä on rikosprosessilain 61 §:n 1 momentissa tarkoitettu välttämätön puolustus (*notwendige Verteidigung*, ks. jäljempänä) tapauksissa, joissa vastaaja on sokea, kuuro, mykkä tai muulla tavoin vammainen tai joissa vastaajalla ei ole tuomioistuimen käyttämän kielen **riittävää taitoa** eikä hän siksi kykene puolustamaan itseään

muutoksenhakua koskevissa menettelyissä ja

silloin, kun asiaan liittyy **monimutkaisia tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja**.

Välttämättömän puolustuksen tapauksessa vastaajalla on **oltava** edustajanaan **puolustaja**. Puolustus on pakollista seuraavissa tapauksissa (rikosprosessilain 61 §:n 1 momentti):

vastaajan tutkintavankeudessa olon ajan (1 kohta)

koko sellaisen oikeudenkäynnin ajan, jossa käsitellään vastaajan sijoittamista rikoslain 21 §:ssä tarkoitettuun oikeuspsykiatriseen laitokseen (2 kohta) pääkäsittelyssä, joka koskee vastaajan sijoittamista rikoksentekijöille tarkoitettuun päihdekuntoutuslaitokseen tai sijoittamista vaarallisille rikoksenuusijoille tarkoitettuun laitokseen (3 kohta)

Landesgericht-tuomioistuimen lautamies- tai valamieskokoonpanossa toteutettavassa pääkäsittelyssä (4 kohta)

Landesgericht-tuomioistuimen yhden tuomarin kokoonpanossa toteutettavassa pääkäsittelyssä, jos rangaistukseksi voidaan määrätä yli kolmen vuoden vankeusrangaistus, lukuun ottamatta asioita, joissa on kyseessä Itävallan rikoslain (*Strafgesetzbuch*, StGB) 129 §:n 2 momentin 1 kohdan mukainen murtovarkaus tai 164 §:n 4 momentissa tarkoitettu varastetun tavarahan kätkeminen (5 kohta)

kontradiktorisen kuulemisen tapauksessa (165 §), sikäli kun oikeusapu on 3–5 kohdan mukaan pääkäsittelyssä pakollista (5a kohta)

muutoksenhakumenettelyssä, kun lautamies- tai valamiestuomioistuimen tuomiosta on tehty valitus (6 kohta)

jätettäessä hakemusta, joka koskee asian käsittelyn aloittamista uudelleen, sekä tällaisen hakemuksen julkisen käsittelyn yhteydessä (7 kohta).

Maksuttomat oikeudenkäynnit

Rikosoikeudenkäynneissä seuraavilla henkilöillä on oikeus menettelyllisten oikeuksiensa turvaamiseksi saada pyynnöstä **maksutonta psykososiaalista ja oikeudellista neuvontaa ja tukea**:

väkivallan, vaarallisen uhkailun, seksuaalirikosten tai sellaisten rikosten uhrin, joiden henkilökohtaista riippuvaisuutta on voitu käyttää hyväksi

henkirikoksen uhrin aviopuoliso, rekisteröity kumppani, avopuoliso, sukulaiset suoraan ylenevässä tai alenevassa polvessa, veli tai sisar ja muut huollettavat sekä rikoksen todistajina olleet muut sukulaiset

terrorismirikosten uhrin

vainoamisen uhrin, tietoliikenteen tai tietokonejärjestelmän kautta tapahtuvan jatkuvan häirinnän uhrin ja kansanryhmää vastaan kiihottamisen uhrin

herjauksen uhrin, henkilöt, joiden väitetään syyllistyneen rikokseen, johon heidät on jo todettu syyttömiksi, solvauksen ja kunnianloukkauksen uhrin, jos

tietyjen seikkojen perusteella voidaan olettaa, että tällainen teko on tehty tietoliikenteen tai tietokonejärjestelmän avulla

alaikäiset, jotka ovat todistaneet väkivaltaa lähipiirissään (perheväkivalta, lapsiin kohdistuva väkivalta).

Alle 14-vuotiailla seksuaalirikosten uhreilla on aina oikeus maksuttomiin neuvonta- ja tukipalveluihin ilman hakemustakin. Psykososiaaliseen tukeen kuuluu uhrin auttaminen oikeudenkäyntiin ja sen aiheuttamaan emotionaaliseen kuormitukseen valmistautumisessa. Psykososiaalista ja oikeudellista neuvontaa ja tukea tarjoavat rikosuhrien tukijärjestöt, jotka toimivat sopimusperusteisesti **rikosprosessilain 66b §:n 3 momentin** mukaisen liittovaltion oikeusministeriön toimeksiannon pohjalta.

Hakemuslainkäyttöasioissa noudatettavissa menettelyissä **maksuttomia** ovat **edunvalvojan nimittäminen aikuiselle** (*Erwachsenenvertreter*) sekä **huoltajuuteen ja tapaamisoikeuteen liittyvät menettelyt**. Myös laitokseen sijoittamista koskevan lain (*Unterbringungsgesetz*) ja laitoshoidon koskevan lain (*Heimaufenthaltsgesetz*) mukaiset menettelyt ovat maksuttomia. Jos osapuolen tulot ja varallisuus ovat maksuihin nähden vähäiset, oikeusapua voidaan myöntää antamalla väliaikainen vapautus maksuista. Myönnettävän vapautuksen aste riippuu hakemuksesta ja on tuomioistuimen harkittavissa.

Missä tapauksessa hävinnyt osapuoli joutuu maksamaan voittaneen osapuolen kulut?

Riita-asiat

Riitaoikeudenkäyntien (ja kauppaoikeudellisten asioiden) maksuihin sovelletaan **Itävallan siviiliprosessilakia** (ZPO). Siinä säädetään, että lähtökohtaisesti kunkin osapuolen on maksettava hänelle menettelyssä aiheutuneet kulut ensin itse. Usealle osapuolelle yhteisesti aiheutuneista kuluista vastataan ensin yhteisesti. Kun tuomioistuin tekee asiassa päätöksen, se antaa myös päätöksen asian käsittelyn kustannuksista. Tässä sovelletaan periaatetta, jonka mukaan voittaneen osapuolen kulut korvataan. Osapuolen, joka häviää riidan kaikkien vaateiden osalta, on **korvattava** toiselle osapuolelle kaikki maksut ja kulut, jotka ovat olleet välttämättömiä, jotta oikeudenkäynnissä on voitu asianmukaisesti ajaa kannetta ja puolustautua. Jos kumpikin osapuoli osittain voittaa ja osittain häviää, osapuolet vastaavat itse omista kuluistaan tai kulut jaetaan oikeassa suhteessa.

Kulujen korvaamista voittaneelle osapuolelle koskevan periaatteen soveltamisesta voidaan tehdä poikkeus erityisesti seuraavissa tapauksissa:

jos vaade on ollut suhteellisen vähäinen eikä kanteen hyläystä osasta ole aiheutunut merkittäviä kuluja

jos vaateen määrästä päättävät asiantuntijat tai se määräytyy tuomioistuimen harkinnan perusteella tai jos kulut jaetaan tasan

jos vastaaja ei ole toiminnallaan antanut aihetta kanteen nostamiseen ja on heti myöntänyt kanteessa esitetyn vaatimuksen

jos oikeudenkäynnin peruuntuminen tai mitätöinti johtuu toisesta osapuolesta, voidaan vaatia, että tämä osapuoli maksaa kaikki kulut.

Hakemuslainkäytönmenettelyt

Perheoikeuden alaan kuuluvat asiat (elatusvaateet, tapaamisoikeudet ja huoltajuusmenettelyt sekä yhteiseen päätökseen perustuvat avioerot) käsitellään hakemuslainkäytönmenettelyissä. Hakemuslainkäytönmenettelyjen kuluja koskevat yleiset säännöt ovat hakemuslainkäyttöä koskevan lain (*Außerstreitgesetz*, AußStrG) 78 §:ssä. Moniin menettelyihin sovelletaan kuitenkin poikkeuksia näistä säännöistä. Voittaneen osapuolen kulujen korvaamista koskevaa periaatetta sovelletaan yleensä tässäkin yhteydessä, mutta siitä voidaan tehdä poikkeus kohtuullisuussyistä. Jos korvausta ei vaadita, itse maksetut kulut (esim. asiantuntijoiden palkkiot) on maksettava suhteessa käsiteltävän asian jakoon osapuolten kesken. Jos jakoa ei pystytä selvittämään, kulut on jaettava tasan.

Eri menettelytyyppejä (elatus-, tapaamisoikeus-, huoltajuus- ja avioeromenettely) koskevia tietoja:

Avioeromenettelyjä on kahta eri tyyppiä: avioerot, joissa tarvitaan asianajajaa, ja sopimusavioerot.

Avioerot, joissa tarvitaan asianajajaa: Avioeroihin, joissa tarvitaan asianajajaa, sovelletaan ltävällän siviiliprosessilain erityissäännöksiä. Jos kumpaakaan osapuolta ei katsota syylliseksi, kulut jaetaan tasan. Jos avioeron syynä on puolisoiden yhteiselämän rikkoutuminen ja jos avioeropäätös sisältää päätöksen rikkoutumiseen syyllisestä osapuolesta, syyllisen puolison on maksettava toisen puolison kulut.

Sopimusavioero: Sopimusavioeroihin sovelletaan hakemuslainkäyttömenettelyjen sääntöjä. Tässä tapauksessa puoliset toimittavat kaksi samanlaista hakemusta tuomioistuimelle. Koska asianomaisten kuuleminen jää pois, ei jaettavia maksuja ole. Osapuolet vastaavat yhteisesti itse maksetuista kuluista. Myös huoltajuus- ja tapaamisoikeusmenettelyt ovat hakemuslainkäyttömenettelyjä. Poikkeusäännyksen (hakemuslainkäyttöä koskevan lain 107 §:n 5 momentti) mukaan huoltajuus- ja tapaamisoikeusmenettelyjen kuluja ei korvata.

Toisessa poikkeusäännyksessä (hakemuslainkäyttöä koskevan lain 101 §:n 2 momentti) säädetään, että alaikäisiä lapsia koskeviin elatusvaateisiin liittyvissä menettelyissä kuluja ei korvata.

Rikosoikeudenkäynnit

Rikosoikeudenkäynneissä jokaisen, joka palkkaa itselleen puolustusasianajajan tai muun edustajan, on itse vastattava kuluista, vaikka asianajaja olisi nimitetty viran puolesta (rikosprosessilain 393 §:n 1 momentti).

Jos vastaaja todetaan syylliseksi, tämä on myös velvoitettu maksamaan rikosoikeudenkäynnin kulut (rikosprosessilain 389 §:n 1 momentti).

Rikosoikeudenkäynneistä voi **rikosprosessilain 381 §:n 1 momentin** mukaan aiheutua seuraavia kuluja:

osuutena jäljempänä erittelemättömistä rikosoikeudenkäyntikuluista maksettava kiinteä maksu, joka sisältää muun muassa tutkintakulut ja kulut syyttäjänviraston tai tuomioistuimen määräyksestä toteutetuista virkatoimista ja jonka määrät ovat: oikeudenkäynnistä *Landesgericht*-tuomioistuimen valamieskokoonpanossa 500–10 000 euroa, *Landesgericht*-tuomioistuimen lautamieskokoonpanossa 250–5 000 euroa, *Landesgericht*-tuomioistuimen yhden tuomarin kokoonpanossa 150–3 000 euroa ja oikeudenkäynnistä *Bezirksgericht*-tuomioistuimessa 50–1 000 euroa
asiantuntijapalkkiot ja yleensä myös tulkkien palkkiot
kulut viranomaisten toimittamista tiedoista, selvityksistä ja lausunnoista

toisesta maasta saapuvan vastaajan matkakustannukset ja ulkomailta kuultavaksi kutsuttujen todistajien kulut

kulut takuusummasta, pankkitilitietojen hankkimisesta, kirjeiden takavarikoimisesta, viestintäyhteystietojen hankkimisesta tai viestien valvonnasta

kulut tuomion täytäntöönpanosta, mukaan lukien vankien kuljetuksesta koti- tai ulkomaiseen rangaistuslaitokseen, lukuun ottamatta vapausrangaistuksen täytäntöönpanoon liittyviä kuluja

rikosoikeudenkäyntikulut

puolustusasianajajan tai muiden edustajien palkkiot

kiinteä maksu uhrille annetusta oikeudellisesta neuvonnasta ja tuesta, enintään 1 000 euroa.

Liittovaltio maksaa kulut ensin, lukuun ottamatta 3, 7 ja 9 kohdassa mainittuja kuluja. Määrittäessään 1 momentin 9 kohdassa tarkoitetun kiinteän maksun suuruuden tuomioistuin ottaa huomioon korvausvelvollisen maksukyvyyn. Vastaajan ei tarvitse korvata tulkkauspalveluista johtuvia kuluja.

Rikosprosessilain 391 §:n 1 momentin mukaan rikosoikeudenkäyntikulua voidaan periä tuomitulta vain siinä määrin, että tuomitulla on mahdollisuus turvata oma perustoimeentulonsa ja perheensä toimeentulo ja maksaa korvaukset rikoksen seurauksena syntyneistä vahingoista. Jos kuluja ei voida periä tuomitun varattomuuden vuoksi, tuomioistuin voi ilmoittaa kulujen olevan perintäkeltvottomia. Jos tuomioistuin olettaa, että kulut voidaan kuitenkin periä myöhemmin, asianomaisen henkilön maksukyky on tutkittava uudelleen tietyn ajan kuluttua. Lain mukaan kuluja voidaan periä viiden vuoden ajan siitä, kun oikeudenkäynnissä on annettu päätös. Jos tuomioistuin määrää tuomitun henkilön vastaamaan oikeudenkäyntikuluista, mutta myöhemmin ilmenee, että hän on maksukyvytön, viranomaisen voi lykätä maksamisen määräaika, sallia kulujen maksamisen erissä tai vähentää niitä.

Jos tuomitun henkilön on rikostuomioistuimen päätöksen nojalla maksettava ainakin osittainen korvaus kantajalle, hänen on korvattava myös tämän rikosoikeudenkäyntikulut.

Rikosprosessilain 393a §:n mukaan syytetty, joka vapautetaan syytteestä, voi hakea liittovaltiolta tukea osaan puolustuksestaan aiheutuneista kuluista. Tuki kattaa välttämättömät ja tosiasialliset itse maksetut kulut sekä puolustusasianajajan kuluista korvattavan kiinteän maksun. Kiinteää maksua määritettäessä otetaan huomioon puolustuksen laajuus ja monimutkaisuus sekä puolustusasianajajan toiminnan välttämättömyys ja tarkoituksenmukaisuus. Kiinteän maksun enimmäismäärät ovat: *Landesgericht*-tuomioistuimen valamieskokoonpanossa 10 000 euroa, *Landesgericht*-tuomioistuimen lautamieskokoonpanossa 5 000 euroa, *Landesgericht*-tuomioistuimen yhden tuomarin kokoonpanossa 3 000 euroa ja oikeudenkäynnissä *Bezirksgericht*-tuomioistuimessa 1 000 euroa.

Jos siviilikanteen nostaja panee rikosoikeudenkäynnin vireille (*Privatanklage*) tai jos se pannaan rikosprosessilain 72 §:n nojalla vireille asianomistajan pyynnöstä (*Subsidiaranklage*) ja vastaaja vapautetaan syytteestä, siviilikanteen nostaja tai asianomistaja on velvollinen maksamaan kaikki kanteestaan tai sen voimassa pitämisestä aiheutuneet kulut. Jos rikosoikeudenkäynti päättyy syytteeneseenpanosta luopumiseen (*Diversion*, rikosprosessilain 198–209 §), asianomistajan ei tarvitse maksaa kuluja.

Asiantuntijapalkkiot

Riita-asioihin (ja kauppaoikeudellisiin asioihin) liittyvissä oikeudenkäynneissä asiantuntijapalkkiot määrätään jaettavaksi tasan tai maksettaviksi suhteessa osapuolten menestymiseen oikeudenkäynnissä (siviiliprosessilain 43 §:n 1 momentti).

Avioeromenettelyissä, joissa tarvitaan asianajajaa ja joissa kumpikaan puoliso ei ole päätöksen mukaan syyllinen yhteiselämän rikkoutumiseen, itse maksetut kulut on jaettava tasan osapuolten kesken. Jos toinen osapuoli on maksanut yli puolet itse maksetuista kuluista, toisen on hyvítettävä ylityksen osuus. Jos toinen puoliso katsotaan syylliseksi, hänen on korvattava toisen osapuolen maksamat asiantuntijapalkkiot.

Seuraavissa menettelyissä se osapuoli, joka on aiheuttanut kulut tai jonka edun mukaisesti virallinen toimi on suoritettu, joutuu korvaamaan alun perin julkisista varoista maksetut asiantuntijapalkkiot tuomioistuimelle: sopimusavioero, huoltajuus ja tapaamisoikeus sekä alaikäisiä lapsia koskevat elatusapuvaatteet. Jos kulujen korvaamiseen on velvoitettu useita henkilöitä, he ovat yhteisvastuussa niiden korvaamisesta (tuomioistuinten maksuja koskevan lain (*Gerichtliches Einbringungsgesetz*, GEG) 1 §:n 5 kohta yhdessä saman lain 2 §:n 1 momentin kanssa).

Asiantuntijapalkkioiden suuruudesta säädetään palkkioiden määräytymistä koskevassa laissa (*Gebührenanspruchsgesetz*, GebAG). Kussakin tapauksessa palkkio riippuu tuomioistuimen pyytämän lausunnon sisällöstä ja laajuudesta.

Rikosoikeudenkäynneissä asiantuntijapalkkiot muodostavat osan rikosoikeudenkäyntikuluista (rikosprosessilain 381 §:n 1 momentin 2 kohta), jotka tuomitun henkilön on rikosprosessilain 389 §:n 1 momentin mukaan maksettava jälkeenpäin. Tuomioistuin tai syyttäjä määrittää asiantuntijapalkkiot, ja liittovaltio maksaa ne ensin.

Kääntäjien ja tulkkien palkkiot

Edellä esitetty selvitys koskee myös kääntäjien ja tulkkien palkkioita.

Asiakirjoja

ltävalta – Raportti kustannusten läpinäkyvyyttä koskevasta selvityksestä PDF (829 Kb) en

Linkkejä

Oikeudenkäyntimaksuja koskevan lain 32 §

Päivitetty viimeksi: 20/10/2023

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.